

DVV-001-011303

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) (CBCS) Examination

May / June - 2015

Economics : ECO. OCT-09

(Basic Theories of Environmental Economics)

Faculty Code : 001

Subject Code : 011303

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) સૂચના પ્રમાણે ઉત્તર આપો.
(2) જમણી બાજુના અંક ગુણ સૂચવે છે.

- 1 નીચેનામાંથી એકનો જવાબ આપો : ૧૪
- (૧) પર્યાવરણનું અર્થશાસ્ત્ર એટલે શું ? તેનું સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો.
(૨) પેરેટોના ઈષ્ટતમ સામાજિક કલ્યાણના ખ્યાલની સમજૂતી આપો.
(૩) ટકાઉ પોષણક્ષમ વિકાસના નિર્દેશકોની ચર્ચા કરો.
- ૨ (અ) કોઈ પણ એક : ૧૦
- (૧) પુનઃસર્જિત સાધનોના ઈષ્ટતમ ઉપયોગના સિદ્ધાંતો સમજાવો.
(૨) બજાર નિષ્ફળતાનાં કારણો આપો.
- (બ) કોઈ પણ એક : ૧૦
- (૧) નાશવંત સાધનોના ઈષ્ટતમ ઉપયોગના સિદ્ધાંતો
(૨) પર્યાવરણ અર્થશાસ્ત્રનો મુખ્ય અર્થશાસ્ત્ર સાથેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો.
- ૩ (અ) કોઈ પણ બે : ૧૦
- (૧) માનવ-મૂડીના વિવિધ ઘટકો
(૨) પર્યાવરણીય આર્થિક હિસાબી પદ્ધતિ એટલે શું ?
(૩) ખુલ્લા અધિકાર ક્ષેત્ર સંપદા એટલે શું ?
(૪) સામાજિક કલ્યાણ એટલે શું ?

(બ) કોઈ પણ બે :

૧૦

- (૧) સામાન્ય સંપદા ભોગવટ અધિકારની સમસ્યાઓ.
- (૨) ઊભા કરેલા બજારની રીત એટલે શું ?
- (૩) વિશિષ્ટીકરણ એટલે શું ?
- (૪) સૂખોપભોગવાદનો સિદ્ધાંત એટલે શું ?

૪ નીચેના પ્રશ્નોના એક અથવા બે વાક્યમાં જવાબ આપો :

૬

- (૧) ટકાઉ પોષણક્ષમ વિકાસ એટલે શું ?
- (૨) આર્થિક કલ્યાણ એટલે શું ?
- (૩) માલિકી હક એટલે શું ?
- (૪) ઊભા કરેલા બજાર એટલે શું ?
- (૫) બાહ્ય અસરો એટલે શું ?
- (૬) પર્યાવરણીય મૂલ્ય એટલે શું ?

૫ આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો : (કોઈ પણ દસ)

૧૦

- (1) સૂર્યમાંથી આવતા પારજાંબલી કિરણોને વાયુનું ક્યું પડ રોકી રાખે છે.
(A) ઓઝોન (B) નાઈટ્રોજન
(C) હાઈડ્રોજન (D) કાર્બન
- (2) પર્યાવરણ એ જમીનના ભૌતિક ઘટકોનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. એવું કહેનાર અર્થશાસ્ત્રી.
(A) સી.સી. પાર્ક (B) ગાઉડી
(C) કે.આર. દિક્ષિત (D) પીનશ્કીન
- (3) આર્થિક વિકાસની પર્યાવરણ પર શી અસર થાય છે ?
(A) પર્યાવરણીય રક્ષણ (B) પર્યાવરણીય જાળવણી
(C) પર્યાવરણીય પ્રશ્નોનું સર્જન (D) પર્યાવરણ વિકાસ
- (4) નીચેનામાંથી કોનું બજાર અસ્તિત્વ ધરાવતું નથી ?
(A) પીવાનું પાણી (B) સિંચાઈનું પાણી
(C) હવાનો ઓક્સિજન (D) સમુદ્રીય માછલીઓ

- (5) બાહ્ય અસરને પર્યાવરણ અસર તરીકે ઓળખાવનાર અર્થશાસ્ત્રી કોણ હતા ?
- (A) પીગુ (B) પેરેટો
(C) પેસ્કીન (D) રસ્કીન
- (6) સુખોપભોગવાદ મૂલ્યને બીજા શબ્દોમાં શું કહે છે ?
- (A) સંબંધિત ગુણધર્મ (B) ગર્ભિત કિંમત
(C) લાક્ષણિકતા (D) ત્રણેય
- (7) ગીર અભ્યારણના પર્યાવરણીય મૂલ્યાંકન માટે આ પદ્ધતિ વાપરી શકાય.
- (A) સુખ સંલગ્ન કિંમત પદ્ધતિ
(B) કાલ્પનિક બજાર પ્રતિભાવની પદ્ધતિ
(C) પ્રવાસન ખર્ચ પદ્ધતિ
(D) ઉપાડ ખર્ચ પદ્ધતિ
- (8) જમીનની ફળદ્રુપતા જાળવવા કઈ બાબત જરૂરી છે ?
- (A) પાકની ફેરબદલી
(B) જૈવિક ખાતરનો ઉપયોગ કરવો
(C) રોપા વધુ પ્રમાણમાં રોપવા
(D) ઉપરના બધા
- (9) પર્યાવરણ સંસાધનો વિકાસમાં શી ભૂમિકા ભજવે છે ?
- (A) હકારાત્મક (B) નકારાત્મક
(C) સ્થિર (D) એકપણ નહીં
- (10) જાહેર વસ્તુ અવિભાજ્ય વસ્તુ છે. એવું કહેનાર અર્થશાસ્ત્રી :
- (A) પિનસ્કીન (B) સેમ્યુલશન
(C) કાર્લ માર્ક્સ (D) પેરેટો

(11) પર્યાવરણ મૂલ્ય નક્કી કરતી વખતે પર્યાવરણમાં રહેલી કઈ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને મૂલ્ય નક્કી થતું નથી ?

- (A) અદ્વિતીયપણુ (B) અચોક્કસતા
(C) નિશ્ચિતતા (D) અપ્રત્યાવર્તતા

(12) પર્યાવરણના સંરક્ષણ માટે બજાર વ્યવસ્થા શા માટે નિષ્ફળ જાય છે ?

- (A) અપૂર્ણ હરિકાઈ (B) ગ્રાહકોની નિષ્ક્રિયતા
(C) કાયદાઓનો અભાવ (D) માલિકી હકનો અભાવ.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Write answer according to instruction.
(2) Right side number reflects marks.

- 1 Attempt any one : 14
- (1) What is Environment Economics ? Explain its nature and scope.
- (2) Explain the concept of Parroto's optimum social welfare.
- (3) Discuss the indicators of sustainable development.
- 2 (a) Attempt any one : 10
- (1) Explain the theories of optimum use of renewable resources.
- (2) Give the causes of market failure.
- (b) Attempt any one : 10
- (1) Theories for the use of non-renewable resources.
- (2) Explain the relation between environmental economics and mainstream economics.

- 3** (a) Attempt any two : **10**
- (1) Components of Human Capital.
  - (2) What is Environmental Economic Accounting method ?
  - (3) What is open rights property ?
  - (4) What is Social Welfare ?
- (b) Attempt any two : **10**
- (1) Describe the problems of common property rights.
  - (2) What is the theory of rising method ?
  - (3) What is specialization ?
  - (4) What is hedonic price theory ?
- 4** Answer the following questions in one or two sentences : **6**
- (1) What is sustainable development ?
  - (2) What is Economic Welfare ?
  - (3) What is property rights ?
  - (4) What is Rising market theory ?
  - (5) What is externalities ?
  - (6) What is Environmental value ?
- 5** Give a answer of the following choosing proper alternative from given choice : (any ten) **10**
- (1) Which layer of air restricts the ultraviolet rays radiates from the sun.
(A) Ozone (B) Nitrogen
(C) Hydrogen (D) Carbon
  - (2) The environment is representative of physical components of land. Which economist said this sentence ?
(A) C.C. Park (B) Goudy
(C) K.R. Dikshit (D) Pinskeen

- (3) What is the impact of economic development on environment ?
- (A) Environmental protection
  - (B) Environmental conservation
  - (C) Environmental problems
  - (D) Environmental growth
- (4) Which of the following market does not exist.
- (A) Drinking water   (B) Irrigation water
  - (C) Oxygen in air   (D) Sea fish
- (5) Which Economist introduced external effect as a spread effect ?
- (A) Pigu   (B) Parreto
  - (C) Penskeen   (D) Ruskeen
- (6) In hedonic price theory, other words is used for value is/are
- (A) Attribute   (B) Implicit price
  - (C) Characteristic   (D) All above
- (7) This method can be used for environmental valuation of Gir sanctuary.
- (A) Hedonic price method
  - (B) Contingent valuation method
  - (C) Travel cost method
  - (D) Extraction cost method
- (8) What is necessary to protect the fertility of a land ?
- (A) Alteration of crop
  - (B) Use of organic fertilizer
  - (C) Plant more plantation
  - (D) All of above

- (9) What is the role of Environmental resources in development ?
- (A) Positive (B) Negative
(C) Static (D) None of these
- (10) Which Economist said the public goods are indivisible ?
- (A) Pinskeen (B) Samuelson
(C) Karl Marx (D) Parreto
- (11) When decided the value of environment at the time do not consider matter of including environment ?
- (A) uniqueness (B) uncertainty
(C) certainibility (D) irreversibility
- (12) Why does the market mechanism fail in environmental conservation ?
- (A) Imperfect competition
(B) Lethargy of consumers
(C) Absence of laws
(D) Absence of property rights.
-